

OBSERVAȚII ASUPRA PREDICATULUI COMPUS/COMPLEX SINTAGMA VERB + VERB?

Valentin ROMAN
Cadru didactic asociat
Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca

Abstract: *This study focuses on demonstrating the inexistence of a compound/complex predicate (and semi-auxiliaries) in Romanian language and on outlining the non-occurrence of a verb + verb syntagm, as each predicate forms a binary syntagm.*

Keywords: *predicate, semi-auxiliaries, syntagm, relation, flective*

0. Considerații generale. Teze și antiteze în clasificarea predicatului

Predicatul și clasa de substituție a acestuia, verbul, au suscitat dintotdeauna dispute și controverse și din punctul de vedere al clasificării acestora. Astfel, în unele lucrări de specialitate, mai mult sau mai puțin actuale, apare și denumirea de *predicatul complex sau compus*¹, actualizat prin așa-numitele (*semi*)auxiliare de mod și de aspect.² După cum se observă și din terminologia propusă, semiauxiliarele reprezintă o clasă de verbe care și-au pierdut parțial autonomia, „situându-se între calitatea de verb autonom și cea de marcă gramaticală (de auxiliar).”³

Data fiind existența, general acceptată, a auxiliarelor morfologice, cercetătorii au încercat să delimiteze această clasă de verbe de cea a semiauxiliarelor.⁴ Astfel, Gabriela Pană Dindelegan consideră că între cele două există o „diferență de grad de gramaticalizare.”⁵ În cazul semiauxiliarelor, gramaticalizarea este parțială, iar cea a auxiliarelor este totală, manifestată la toate nivelele limbii.⁶ Mai dificilă este determinarea distincției dintre clasa verbelor autonome și clasa semiauxiliarelor. Lipsa autonomiei semantice a acestora din urmă are repercusiuni în plan sintactic, astfel că

¹ Soluția aceasta își găsește originea în lucrările lingvistei Valeria Guțu Romalo (*Semiauxiliarele de mod*, în *Studii de gramatică*, vol. I, 1956, p. 57-81, respectiv *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973, p. 129).

² *Aspectul și modalitatea*, considerate de unii lingviști categorii gramaticale specifice verbului, sunt preluate din lingvistica americană. Aspectul reprezintă o categorie gramaticală „prin care se explică modul cum conține vorbitorul procesul desemnat de verb” (Gabriela Pană Dindelegan, *Aspect*, în Angela Bidu-Vrănceanu et alii, *Dicționar de științe ale limbii*, ediția a II-a, București, Editura Nemira & CO, 2005, p. 76), iar modalitatea este „poziția locutorului în actul enunțării, poziție raportată la interlocutor, la sine însuși, la cele enunțate.” (Idem, *Modalitate*, în *Ibidem*, p. 321).

³ Gabriela Pană Dindelegan, *Semiauxiliar (verb ~)*, în *Ibidem*, p. 463.

⁴ G.G. Neamțu face o distincție între *auxiliarele morfologice* și cele *sintactice*. Vezi, în acest sens, Idem, *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și... distincții*, Pitești, Editura Paralela 45, 2007, p. 208 sqq.

⁵ Gabriela Pană Dindelegan, *Art. cit.*, p. 463.

⁶ *Ibidem*, p. 463.

posibilitățile lor combinatorii sunt limitate. Alte trăsături distinctive ale semiauxiliarelor sunt: controlul subiectului celui de-al doilea verb, deplasarea cliticelor sau a subiectului verbului al doilea în fața întregului grup (*Mă bucur că l-ai putut ajuta.*), schimbarea statutului morfosintactic al primului verb din impersonal în personal.⁷

Cât privește tipologia predicatului în sintaxa limbii române contemporane, tratatele academice mai noi propun o altă clasificare a predicatului. Astfel, în Gramatica limbii române (2005/2008) se disting trei tipuri de predicate: *semantic*, *sintactic* și *enunțiativ*.⁸ *Predicatul semantic* este „componentul propoziției care asociază unei entități o proprietate sau care stabilește o relație determinată între două sau trei entități.”⁹ Din această definiție, formulată pe baza unor criterii logice, rezultă că, de fapt, predicatul poate fi actualizat și prin... adjectiv, de exemplu: *Maria este conștiincioasă*.¹⁰ Considerăm că nu se susține acest tip de predicat, întrucât, în mod obiectiv, acesta trebuie să poarte mărcile predicativității și să stabilească o relație cu un subiect, lexicalizat sau nelexicalizat în structura de suprafață, iar tipologizarea unei poziții sintactice trebuie să aibă în vedere, în primul rând, criteriul sintactic. *Predicatul sintactic* „constituie centrul/governorul unui grup sintactic așezat într-o poziție semantic predicativă (centrul unui G(rup) V(ermal)), dar și centrul unui grup aflat în poziție de N(ume) P(redictiv), P(redictiv) S(uplimentar), apoziție izolată.”¹¹ *Predicatul enunțării* „adaugă, la calitatea de predicat semantico-sintactic, și trăsătura *predicativității*, o trăsătură diferită de celelalte, legată de *enunțare*, deci de domeniul *pragmatic*. Este trăsătura care asigură punerea în relație, prin diverse mijloace lingvistice, a grupului semantico-sintactic predicativ cu un fapt/eveniment extralingvistic, ancorat spațio-temporal, și care asigură, în același timp, „încărcarea” grupului cu o anumită informație modală. Calitatea predicativității (deci calitatea de predicat al enunțării) este singura trăsătură care conferă unei secvențe lingvistice, indiferent de întindere, *autonomie enunțiativă* (= *autonomie în comunicare*, altfel spus, *calitatea de enunț*).”¹²

În al doilea tratat academic citat, se face distincție între *predicatul enunțării*, a cărui autonomie enunțiativă „este asigurată de morfemele unei forme verbale finite: mod, timp, număr și persoană.”¹³ și *predicatul semantico-sintactic*, care, „deși prezintă multe trăsături comune cu cel al enunțării (de exemplu, atrage, ca și acesta, complemente, inclusiv posibilitatea de a avea un subiect propriu, fiecăruia

⁷ *Ibidem*, p. 463.

⁸ Valeria Guțu Romalo (coord.), *Gramatica limbii române*, vol. II, București, Editura Academiei Române, 2005, p. 241.

⁹ *Ibidem*, p. 241, respectiv Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2010, p. 29.

¹⁰ Referitor la actualizarea predicatului prin adjectiv, în primul tratat academic citat, se menționează faptul că adjectivul funcționează ca predicat numai dacă este însoțit de substantiv, „și nu independent de acesta” (Valeria Guțu Romalo, *Op. cit.*, p. 242), ceea ce este evident, întrucât calificarea sau individualizarea este posibilă exclusiv prin raportarea la un obiect.

¹¹ *Ibidem*, p. 243.

¹² *Ibidem*, p. 244.

¹³ Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Op. cit.*, p. 40.

impunându-i o anumită formă și un anumit rol tematic), totuși este lipsit de autonomie în comunicare.”¹⁴ Morfemele predicativității (morfemele de mod, timp, număr și, mai ales, persoană) pot fi atașate direct (flexionar) sau prin intermediul unui operator verbal (modal, aspectual, copulativ sau pasiv). Astfel, predicatul enunțării poate fi *simplu* sau *complex*.¹⁵ *Gramatica limbii române*, spre deosebire de *Gramatica de bază a limbii române*, evidențiază și situația în care morfemele predicativității sunt purtate de un component din afara grupului, fiind vorba de existența, în același enunț, a unei forme verbale nepersonale și a uneia personale: *Înainte de a învăța Ion lecția, → a aflat că...*¹⁶ În viziunea celui de-al doilea tratat, soluția predicatului compus/complex prezintă unele avantaje: a) „analiza pe două nivele permite, pe de o parte, să se explice de ce structura internă a unor predicate cu același tip de operator este atât de diversă, fiecare având propria sa schemă sintactică, iar, pe de altă parte, să se explice participarea grupului în ansamblu la fenomene sintactice precum pasivizarea sau impersonalizarea.”¹⁷; b) analiza pe două componente a verbelor copulative permite actualizarea unui complement predicativ (NP) și a unui predicat global cu structura $V_{cop} + NP$.¹⁸; c) analiza oferă posibilitatea identificării unei asemănări între subclasa copulativelor și cea a pasivelor, „care prezintă numeroase similitudini sintactice și semantice.”¹⁹ Considerăm că avantajele enunțate mai sus nu constituie argumente convingătoare pentru existența, în limba română contemporană, a unui predicat complex. Însăși denumirea *predicat complex* este neclară și evidențiază, de fapt, inexistența acestuia, întrucât, din exemplele pe care le au în vedere toți cercetătorii, se observă că acesta este alcătuit din două lexeme, adică ambele componente sunt verbe, nu subunități, ci unități.²⁰ Astfel, G.G. Neamțu argumentează că determinantul *compus* se aplică doar lexemului considerat unitate sintactică.

Într-un articol pe această temă, Daiana Cuiub abordează, în mod tranșant și cu argumente aparținând gramaticii de orientare tradițională, problema predicatului complex, așa cum apare el prezentat în tratatele academice. Dincolo de inadvertențele teoretice și interpretările păguboase sesizate în *Gramatica limbii române* și *Gramatica de bază a limbii române*, autoarea consideră că nu se justifică încadrarea, ca o soluție de compromis, a P cu operator copulativ în sfera P complex și propune trei variante de interpretare: „**ori** toate predicatele complexe trebuie să aibă suport verbal [...] **ori**, ținând cont că toate construcțiile cu copulative sunt interpretate ca «grup», doar ele ar trebui acceptate ca predicate complexe, nu și celelalte, dată fiind natura morfologică diferită a suportului [...] **sau**, într-o a treia variantă, structura predicatului complex nu ar depinde de natura verbală a suportului, iar atunci, pe lângă redefinirea conceptului de operator, ar trebui acceptat că orice operator (inclusiv cel modal sau aspectual)

¹⁴ *Ibidem*, p. 41.

¹⁵ *Ibidem*, p. 40, respectiv Valeria Guțu Romalo (coord.), *Op. cit.*, p. 244-245.

¹⁶ *Ibidem*, p. 245.

¹⁷ Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Op. cit.*, p. 41.

¹⁸ *Ibidem*, p. 41.

¹⁹ *Ibidem*, p. 41.

²⁰ G.G. Neamțu, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 35.

formează predicate complexe, indiferent de natura verbală sau nonverbală a suportului.”²¹ În continuare, Daiana Cuibus aduce în discuție o idee de mult timp argumentată în spiritul gramaticii tradiționale, și anume autonomia NP, care „nu este nici consecința reinterpretării acestor structuri drept predicate complexe și nici nu constituie o mutație/inovație în raport cu tradiția gramaticală.”²² Încă din anul 1972, în articolul *Termenii regenți pentru determinanții (complementele) predicatului nominal*, urmat de alte articole și studii asupra predicatului nominal, precum și de teza de doctorat, publicată în 1986, G.G. Neamțu subliniase că „predicatul nominal nu constituie o singură funcție sintactică, fiind analizabil într-un predicat insuficient și un nume predicativ (eventual numit altfel).”²³ Prin urmare, nefiind o unitate, PN nu poate fi Ts ca întreg, întrucât „o funcție sintactică nu este și nu poate fi subordonată unei alte funcții sintactice [...]”²⁴ Deși este un adevăr axiomatic în teoria gramaticală că „un complement nu determină un predicat, fie el și nominal, ci verbe, adjective, adverbe etc., toate unități lexico-gramaticale, și nu sintactice”²⁵ și că, astfel, „complementul nu determină calitatea de predicat a verbului, ci pe cea de verbal al predicatului.”²⁶, tratatele academice susțin că funcțiile sintactice sunt subordonate predicatului complex: „Predicatul complex include, în structura lui, câte un operator (modal, aspectual, copulativ, pasiv), fiecare cu restricții sintactice proprii, [sic!] și permite, pe de o parte, o analiză sintactică a structurii lui interne, iar, pe de altă parte, o analiză a ansamblului predicativ.”²⁷ Rămânând consecventă în „drumul de întoarcere” spre tradiție, Daiana Cuibus e de părere că „relația gramaticală se poate, așadar, realiza fie cu suportul, fie cu operatorul, dar în niciun caz cu amândouă.”²⁸ și constată absurditatea că predicatul complex este un grup „unitar în raport cu termenii subordonați și neunitar/autonom în/prin elementele sale.”²⁹ Predicatul complex cu „operator” copulativ i se refuză determinantul „complex” și prin faptul că atât numele predicativ, cât și operatorul se subordonează subiectului, dar „fiecare independent și diferit, între aceste două elemente neexistând un raport sintactic materializat.”³⁰ (Neamțu, 2014: 38) În consecință, dihotomia *compus – complex* are repercusiuni și la nivelul actualizării predicatului. De exemplu, Pompiliu Dumitrașcu³¹ apreciază că în construcțiile cu infinitivul (*Putem discuta și mâine.*) avem predicat compus, iar construcțiile cu conjunctivul (*Putem să discutăm și mâine.*) sunt interpretate ca predicate complexe, date fiind „opoziția infinitiv/conjunctiv și gradul diferit de

²¹ Daiana Cuibus, *Predicatul complex – dinspre inovație spre tradiție*, în Nicolae Mocanu, Ionuț Pomian (editori), *Înspre și dinspre Cluj: Contribuții lingvistice: omagiu profesorului G.G. Neamțu la 70 de ani*, Cluj-Napoca, Editurile Scriptor & Argonaut, 2015, p. 197.

²² *Ibidem*, p. 199.

²³ G.G. Neamțu, *Studii și articole gramaticale*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Nova, 2014, p. 52.

²⁴ Daiana Cuibus, *Art. cit.*, p. 201.

²⁵ G.G. Neamțu, *Op. cit.*, p. 40-41.

²⁶ *Ibidem*, p. 41.

²⁷ Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Op. cit.*, p. 40.

²⁸ Daiana Cuibus, *Art. cit.*, p. 201.

²⁹ *Ibidem*, p. 202.

³⁰ G.G. Neamțu, *Op. cit.*, p. 38.

³¹ Pompiliu Dumitrașcu, *În legătură cu predicatul multiplu și cel complex*, în *Cercetări de lingvistică*, anul IX, nr. 1, 1964, p. 65.

coeziune gramaticală.”³² Întrucât această dihotomie are în vedere numărul de lexeme care constituie predicatul, G.G. Neamțu apreciază că acești doi termeni trimit la același referent, prin urmare „opozitia (terminologică) predicat compus/predicat complex, referindu-se la două nivele, nu are acoperire.”³³ Pentru existența unei unități și, implicit, a unei terminologii adecvate, este necesar ca aceasta (unitatea sau categoria) să aibă un opozant. Astfel, în cazul nostru, „calificativului «complex» ar trebui să i se găsească un opozant (X) la același nivel, sistemul denominativ prezentându-se aproximativ astfel: *predicat compus complex/predicat complex X*.”³⁴ Concluzia pe care o avansează G.G. Neamțu este că, indiferent de varianta pe care o acceptăm, este indubitabil că „în ambele construcții avem câte două lexeme verbale.”³⁵

Nicolae Drăganu vorbește de tipuri de predicate, în funcție de numărul de lexeme, și anume de un *predicat verbal simplu* (monolexical), respectiv de un *predicat verbal compus* exprimat „printr-o grupă de cuvinte, sintagmă, la toate timpurile compuse.”³⁶ Clasificarea aceasta o are în vedere și Corneliu Dimitriu.³⁷ Dumitru Irimia admite un *predicat sintetic* și un *predicat analitic*. Cel dintâi poate fi *simplu, dezvoltat* și *compus*, care este alcătuit „din sintagme cuprinzând două verbe: un verb predicativ, precedat de un verb semiauxiliar, de modalitate, de aspect și de temporalitate.”³⁸

1. Există o sintagmă verb + verb în limba română?

Unul dintre cercetătorii care acceptă existența unei sintagme *verb + verb* este Cornel Săteanu, care, folosind procedeul permutabilității, apreciază că grupările cu *a trebui* sau *a putea + a fi* alcătuiesc o „secvență unitară.”³⁹, respectiv o sintagmă verbală, verbul modal având rol de adjunct⁴⁰. Acesta demonstrează caracterul unitar și

³² G.G. Neamțu, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, ed. cit., p. 35.

³³ *Ibidem*, p. 36.

³⁴ *Ibidem*, p. 36.

³⁵ *Ibidem*, p. 36. Dintre lingviștii care folosesc, în paralel, sintagmele terminologice *predicat verbal compus/predicat verbal complex*, îi putem evidenția pe Gh. Constantinescu-Dobridor (*Sintaxa limbii române*, București, Editura Științifică, 1998, p. 150), care acceptă, în cele din urmă, numai calificativul *complex*: „categoria «predicatul compus» («complex», mai bine zis) și Gh. N. Dragomirescu (*Auxiliarele modale, în Limbă și literatură*, anul VII, 1963, p. 243). Pentru alte sintagme terminologice cu calificativele *compus* și *complex*, vezi Constantin-Ioan Mladin, *Sintaxa limbii române. Unitățile sintactice*, București, Editura Cartea Universitară, 2006, p. 327 sqq. și Ionuț Pomian, *Construcții complexe în sintaxa limbii române*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008, p. 31 sqq., care insistă asupra dihotomiei *complex - dezvoltat*.

³⁶ Nicolae Drăganu, *Elemente de sintaxă a limbii române*, București, Institutul de Lingvistică Română, 1945, p. 43.

³⁷ Corneliu Dimitriu, *Tratat de gramatică a limbii române*, vol. II. *Sintaxa*, Iași, Institutul European, 2002, p. 1294-1295.

³⁸ Dumitru Irimia, *Structura gramaticală a limbii române. Sintaxa*, Iași, Editura Junimea, 1983, p. 71.

³⁹ Cornel Săteanu, *Coerența grupului verbal și verbo-nominal în limba română contemporană*, în *Actele Celui de-al II-lea Congres Internațional de lingvistică și filologie romanică*, vol. I, 1970, p. 681.

⁴⁰ *Ibidem*, p. 682. Cercetătorul e de părere că verbele care satisfac distribuția cu un NP formează un PN, iar cele care nu cunosc această trăsătură „rămân ca elemente formante ale verbelor „pline” sau copulative, constituind *sintagme verbale compuse*. (Idem, *Predicatul compus*, ed. cit., 250).

prin existența unor *componenți marginali*⁴¹, cum este adverbul *acum* din secvența *Trebuie să plecăm acum*. De asemenea, „solidaritatea termenilor derivă și din caracterul tranzitiv sau intransitiv al verbelor auxiliare, respectiv auxiliare de mod.”⁴² În acest sens, cercetătorul opinează că există o diferență între secvențele *trebuie făcut planul* și *am făcut planul*, T-ul *planul* ocupând poziții sintactice diferite în funcție de valoare tranzitivă sau intransitivă a verbului. În continuare însă, avem rezerve față de ceea ce susține Săteanu: „S-ar putea spune că auxiliarul *am* îi redă caracterul tranzitiv participiului, pe când auxiliarul de mod *trebuie*, fiind intransitiv, nu e capabil la aceasta, menținându-l în relația sintagmatică subiectivă.”⁴³ Considerăm că dihotomia tranzitiv-intransitiv nu poate fi invocată în sprijinul caracterului unitar (sintagmatic) al grupării, iar verbul *a trebui* nu are repercusiuni asupra interpretării sintactice a cuvântului *planul*. Într-un articol din același an, lingvistul consideră că o secvență ca *El poate fi student* constituie o macrostructură și neagă ideea că auxiliarele de mod pot fi „elemente verbale într-un predicat nominal, deoarece indicii din planul conținutului lor neagă posibilitatea de distribuție în sintagma *vm + NP*.”⁴⁴ Cu alte cuvinte, Cornel Săteanu afirmă că proprietatea de identificare sau de calificare, inerentă verbelor copulative, intră în contradicție cu trăsătura modalității, or conținutul semantic al unui verb nu afectează calitatea predicativă a unor verbe, dovedită prin existența flectivelor verbale. Nota modalității este valabilă pentru întregul enunț, dar sensul modal este exprimat de un singur verb, dovadă că apare și în combinație cu verbe de mișcare (*Pot merge să verific.*), verbe ale căror sfere semantice nu pot fi contopite. Verbele semiauxiliare au o insuficiență semantică, dar nu și gramaticală. Lingvistul concluzionează că auxiliarele de modalitate și verbele copulative alcătuiesc o „secvență unitară”, respectivă o *microstructură verbală*.⁴⁵

Gheorghe Nedioglu discută despre o „sintagmă a predicatului”, în care „uneori însă pot intra două verbe, care [...] constituie laolaltă o singură idee verbală, având o singură modalitate, o singură valoare temporală și un singur aspect verbal.”⁴⁶ Or, această tratare unitară se dovedește deficitară, întrucât „semiauxiliarele” cunosc o distribuție destul de eterogenă, iar celui de-al doilea T îi poate lipsi una dintre categoriile gramaticale enumerate mai sus. Mai mult, acest al doilea T nu primește și sensul modal sau aspectual pe care îl are primul T, dovadă că „semiauxiliarul” apare în distribuție și cu un verb de mișcare (*Poate merge să verifice.*) sau cu un verb la conjunctiv, a cărui semantică nu concordă cu semantica „semiauxiliarelor”: *S-a apucat să-și scrie tema. Trebuie să pornim la drum. Nu poate să vină.* ș.a.m.d., astfel că nu se poate invoca „supremația” unui verb asupra celuilalt. De aceea, considerăm că așa-zisele „semiauxiliare” sunt, mai degrabă, niște *indicatori modalizatori*, alături de alte mijloace ale modalizării (*epistemică, deontică și apreciativă*⁴⁷): *desigur, firește, poate, probabil,*

⁴¹ Idem, *Coerența grupului verbal și verbo-nominal în limba română contemporană*, ed. cit., p. 682.

⁴² Cornel Săteanu, *Predicatul compus*, ed. cit., p. 252.

⁴³ *Ibidem*, p. 252.

⁴⁴ Idem, *Microstructura Vm V în grupul verbo-adverbial*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Philologia*, fasc. 1, 1970, p. 52.

⁴⁵ *Ibidem*, p. 52.

⁴⁶ Gheorghe Nedioglu, *Predicatul verbal (I)*, în *Limba română*, anul V, nr. 3, 1956, p. 37.

⁴⁷ Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Op. cit.*, p. 631 passim.

eventual, parcă, oare, cumva, cică etc., care, asemenea verbelor modale și aspectuale, își transferă informația (modală sau aspectuală) asupra întregului enunț, nu numai asupra T-ului din imediata apropiere. Unitatea temporală nu poate fi acceptată, dată fiind, de exemplu, distribuția unui verb modal la prezent cu un participiu, care se distribuie pe axa trecutului: **Trebuie analizate toate situațiile.**, de aceea verbele în discuție nu fuzionează „într-o nouă temporalitate unică.”⁴⁸ Spre deosebire de auxiliare, care funcționează doar ca niște „instrumente gramaticale”⁴⁹, „semiauxiliarul” modifică sensul verbului pe care îl însotțește.⁵⁰ Prin urmare, „verbul al doilea este subordonat celui dintâi.”⁵¹ Această idee nu poate fi susținută dacă avem în vedere că nu există un raport de subordonare între doi T-i aflați pe același plan și, chiar așa să fie, ne întrebăm care este conținutul relatemului (cR) și expresia acestuia (eR).

Considerăm că în toate situațiile, chiar și în cazul verbelor impersonale, construcția cu „semiauxiliare” cuprinde doi T-i purtători de flective verbale (desinențe de persoană și număr), deci de mărci ale unei relații sintactice tipic predicative, ceea ce ne obligă să admitem inexistența, în limba română contemporană, a predicatului complex/compus (a sintagmei verb + verb)⁵² și, implicit, a așa-ziselor „semiauxiliare de mod și compus de aspect” și să propunem soluția unei grupări libere, alcătuită dintr-un predicat, ceea ce îi conferă statutul de unitate autonomă, respectiv două, în cazul construcțiilor cu conjunctivul, ambele contractate în relația de subordonare unui subiect, „un singur subiect numai în plan referențial, nu și structural.”⁵³ Astfel, faptul că „subiectele ne apar ca entități distincte, fiecare în relație separată cu partenerul său verbal.”⁵⁴, iar „comunitatea subiectului nu constituie o dovadă suficientă, concludentă”⁵⁵ pentru considerarea grupărilor ca predicate verbale compuse/complexe.

2. Concluzii

Dat fiind caracterul autonom al fiecărui verb din așa-zisa unitate, suntem de părere că nu se poate susține existența, în limba română contemporană, a unei sintagme verb + verb la nivel intrapropozițional, indiferent de gradul de gramaticalizare a „semiauxiliarelor” și, implicit, de legătura dintre cele două verbe. Așadar, relația este una interlexematică și binară, de tip T-R-T, în care relatemul este flectivul de acord verbal: *S-a apucat [el_i] să învețe [el_i] pentru bacalaureat.; Trebuie [ø- subiect zero] să luăm [noi] în considerare toate efectele.*

⁴⁸ Gheorghe Nedioglu, *Art. cit.*, p. 41.

⁴⁹ *Ibidem*, p. 37.

⁵⁰ *Ibidem*, p. 37.

⁵¹ *Ibidem*, p. 37.

⁵² Pentru o tipologie a sintagmelor, vezi Valentin Roman, *A Possible Typology of Syntagms in Contemporary Romanian*, în Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (editori), *Identity and Dialogue in the Era of Globalization*. Secțiunea *Language and Discourse*, Târgu-Mureș, Editura Arhipelag XXI Press, 2019b, p. 519-526.

⁵³ G.G. Neamțu, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, ed. cit., p. 37.

⁵⁴ *Ibidem*, p. 37.

⁵⁵ Valeria Guțu Romalo, *Aspecte ale evoluției limbii române*, București, Editura HUMANITAS EDUCAȚIONAL, 2005, p. 196.

Prin sensul relațional vehiculat de persoană și număr, ambele verbe trec din ipostaza lor de lexeme în ipostaza de T-i ai sintagmei predicative, organizându-se în plan sintagmatic. În consecință, referindu-ne la situația așa-zisului „predicat compus/complex”, vom considera că avem realizate două sintagme predicative tipice.

Bibliografie

- CONSTANTINESCU-DOBRIDOR, Gheorghe, *Sintaxa limbii române*, București, Editura Științifică, 1998.
- CUIBUS, Daiana, *Predicatul complex – dinspre inovație spre tradiție*, în Nicolae Mocanu, Ionuț Pomian (editori), *Înspre și dinspre Cluj: Contribuții lingvistice: omagiu profesorului G.G. Neamțu la 70 de ani*, Cluj-Napoca, Editurile Scriptor & Argonaut, 2015, p. 194-203.
- DIMITRIU, Corneliu, *Tratat de gramatică a limbii române*, vol. II. *Sintaxa*, Iași, Institutul European, 2002.
- DRAGOMIRESCU, Gh. N., *Auxiliarele modale*, în *Limbă și literatură*, anul VII, 1963, p. 231-256.
- DRAȘOVEANU, D.D., *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 1997.
- DRĂGANU, Nicolae, *Elemente de sintaxă a limbii române*, București, Institutul de Lingvistică Română, 1945.
- DUMITRAȘCU, Pompiliu, *În legătură cu predicatul multiplu și cel complex*, în *Cercetări de lingvistică*, anul IX, nr. 1, 1964, p. 59-66.
- GUȚU ROMALO, Valeria, *Semiauxiliarele de mod*, în *Studii de gramatică*, vol. I, 1956, p. 57-81.
- GUȚU ROMALO, Valeria, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973.
- GUȚU ROMALO, Valeria, *Aspecte ale evoluției limbii române*, București, Editura HUMANITAS EDUCAȚIONAL.
- GUȚU ROMALO, Valeria (coord.), *Gramatica limbii române*, vol. II, București, Editura Academiei Române, 2005.
- HAZY, Ștefan, *Predicativitatea: determinare contextuală analitică*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1997.
- IRIMIA, Dumitru, *Structura gramaticală a limbii române. Sintaxa*, Iași, Editura Junimea, 1983.
- MLADIN, Constantin-Ioan, *Sintaxa limbii române. Unitățile sintactice*, București, Editura Cartea Universitară, 2006.
- NEAMȚU, G.G., *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
- NEAMȚU, G.G., *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și ... distincții*, Pitești, Editura Paralela 45, 2007.
- NEAMȚU, G.G., *Studii și articole gramaticale*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Nova, 2014.
- NEDIOGLU, Gheorghe, *Predicatul verbal (I)*, în *Limba română*, anul V, nr. 3, 1956, p. 34-45.

- PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, *Aspect*, în Angela Bidu-Vrănceanu *et alii*, *Dicționar de științe ale limbii*, ediția a II-a, București, Editura Nemira & CO, 2005, p. 76-77.
- PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, *Modalitate*, în Angela Bidu-Vrănceanu *et alii*, *Dicționar de științe ale limbii*, ediția a II-a, București, Editura Nemira & CO, 2005, p. 321.
- PANĂ DINDELEGAN, Gabriela, *Semiauxiliar (verb ~)*, în Angela Bidu-Vrănceanu *et alii*, *Dicționar de științe ale limbii*, ediția a II-a, București, Editura Nemira & CO, 2005, p. 463.
- PANĂ DINDELEGAN, Gabriela (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2010.
- PANĂ DINDELEGAN, Gabriela *et alii*, *Morfosintaxa limbii române. Sinteze teoretice și exerciții*, București, Editura Universității din București, 2010.
- POMIAN, Ionuț, *Construcții complexe în sintaxa limbii române*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008.
- ROMAN, Ionuț-Valentin, *Grupul sintactic și sintagma. Două unități?*, în Nicolae Mocanu, Ionuț Pomian (editori), *Înspre și dinspre Cluj: Contribuții lingvistice: omagiu profesorului G.G. Neamțu la 70 de ani*, Cluj-Napoca, Editurile Scriptor & Argonaut, 2015, p. 563-568.
- ROMAN, Valentin, *A Syntagmatic Approach to Phrasal verbs*, în Iulian Boldea, Cornel Sigmirean, Dumitru-Mircea Buda, Réka Kutasi (editori), *Multiculturalism through the Lenses of Literary Discourse. Secțiunea Language and Discourse*, Târgu-Mureș, Editura Arhipelag XXI Press, 2019, p. 308-312.
- ROMAN, Valentin, *A Possible Typology of Syntagms in Contemporary Romanian*, în Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (editori), *Identity and Dialogue in the Era of Globalization. Secțiunea Language and Discourse*, Târgu-Mureș, Editura Arhipelag XXI Press, 2019, p. 519-526.
- ROMAN, Valentin, *Din istoria unui concept sintactic controversat: sintagma*, în *Eon*, vol. 4, nr. 1, 2023, p. 55-71.
- SĂTEANU, Cornel, *Predicatul compus*, în *Cercetări de lingvistică*, anul XI, nr. 2, 1966, p. 243-252.
- SĂTEANU, Cornel, *Coerența grupului verbal și verbo-nominal în limba română contemporană*, în *Actele Celui de-al II-lea Congres Internațional de lingvistică și filologie romanică*, vol. I, 1970, p. 679-683.
- SĂTEANU, Cornel, *Microstructura Vm V în grupul verbo-adverbial*, în *Studia Universitatis Babes-Bolyai. Philologia*, fasc. 1, 1970, p. 43-55.